

Fredsforskaren Ola Tunander om kriget i Ukraina

Inledning

Alltsedan 2014 har det kommit ut ett stort antal böcker om kriget i Ukraina, om Ryssland under Putin m m.¹ De flesta har varit mycket kritiska mot Ryssland. Men ett par har också varit mer eller mindre proryska – den viktigaste av dessa är Jacques Bauds *Operation Z: en analys av Ukrainakriget och dess orsaker* som kom ut 2022².

Nu har Baud fått sällskap av Ola Tunanders *Hybris: Ukrainakriget, geopolitiken och folk-rätten* (utgiven av samma förlag som Bauds bok). *Hybris* har rosats av proryska skribenter medan alla andra i stort sett har ignorerat densamma, förmodligen därför att man tycker att det inte är värt besväret att recensera en bok som har en mycket liten läsarskara och där författaren [OT] uppenbarligen befinner sig i en bubbla kännetecknad av faktaresistens, dvs är avskärmd från verkligheten.

Delvis kan jag hålla med om det, men samtidigt anser jag att man inte bör låta skrivelser som till stor del bygger på konspirationsteorier och rysk desinformation stå emotsagda. Å andra sidan är det ingen större mening med att försöka göra upp med alla lögnar och halvlögnar som proryska skribenter strör omkring sig – det skulle kräva flera motböcker, utan vi får nöja oss med att skrapa på ytan och tillhandahålla information som gör det möjligt för intresserade att själva ta reda på mer om de frågor som behandlas.

Följande består av två artiklar. Först en kort recension av Jan Czajkowski, publicerad i *Flamman*, som lägger stor vikt på att OT uppenbarligen inte tagit på allvar vad som Putin faktiskt själv har sagt om Ukraina, syftet med kriget m m. Framställningen har kompletterats med länkar till några Putin-tal, samt exempel på hur man i ryska media behandlat kriget och i synnerhet Ukraina.

Den andra artikeln är skriven av undertecknad. Förutom en del allmänna synpunkter på boken görs där en genomgång (med lästips) av de fyra viktigaste problemställningar som OT skriver om i sin bok. Och allra sist sägs några ord om OT:s källor, som har en tydlig slagsida.

Jan Czajkowski: Det är dags att lyssna på Putin

När man läser Ola Tunanders bok *Hybris: Ukrainakriget, geopolitiken och folk-rätten* (Karneval förlag) är det från början uppenbart att detta är en partsinlaga – till försvar av den ryska invasionen och mot dem som solidariserar sig med Ukrainas försvarskamp.

I inledningens första stycke skriver han: ”Vad som förr var en självklarhet för varje forskare – och för all del varje underrättelsetjänst var att förstå hur motparten, ’den andra’ eller fienden, tänker. Men i dag beskrivs den som försöker göra det som en ’Putinverstehar’ – en tysk benämning för någon som ’förstår Putin’.”

I själva verket är det största problemet med Tunanders bok att han vägrar att lyssna till och förstå Putin.

När Putin förklarar krigets orsaker har han vid upprepade tillfällen framfört att Ukraina aldrig har varit ett riktigt land. Att det inte finns något ukrainskt språk eller någon ukrainsk kultur. Att ukrainarna i själva verket är ”lillryssar” – visserligen inte lika bra som vanliga ryssar, men inte heller något eget folk. Ryssland har en tusenårig historisk rätt till det ukrainska området.

¹ För exempel, se: [Böcker m m om kriget i Ukraina](#)

² Se t ex [Strålkastarljus på putinkramaren Jacques Baud](#) och [Jacques Baud om Majdanupproret](#)

Ukrainarna har lurats av västmakterna till att tro något annat.

Detta beskriver Putin i sin essä från juli 2021, ”Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare” – en central skrift för att förbereda den ryska opinionen för invasionen åtta månader senare.³

När den amerikanska högerjournalisten Tucker Carlson fick en exklusiv tv-intervju med Putin i februari 2024 så ägnade presidenten större delen av tiden till att förklara varför Ukraina aldrig varit någon riktig nation, och varför Ryssland därför har en historisk rätt till det ukrainska territoriet.

Putin sammanfattade senast sin ståndpunkt inför tv-kamerorna vid ett ekonomiskt forum i Sankt Petersburg den 20 juni 2025: ”Jag har sagt det tidigare, ryssar och ukrainare är ett folk. I den meningen är hela Ukraina vårt. Det finns en gammal regel som säger att varhelst en rysk soldat sätter sin fot, så är det vårt.”

Detta budskap har hela tiden trummats ut av Putins språkrör i rysk tv. Framför allt i början av kriget hävdades det gång på gång att Ukraina inte fanns, och om det ändå skulle finnas så skulle det snart vara försvunnet. Med tiden verkar just dessa tongångar ha dämpats något. Det är svårt att hävda att det ukrainska folket inte existerar när de i snart fyra år bjudit tappert motstånd mot den ryska militärmakten och när de undan för undan slår ut den ryska oljeförsörjningen och därmed den ryska ekonomin.

Varför undviker Tunander helt att nämna dessa öppna förklaringar som Putin själv givit? Tunander skriver: ”Många har menat att Ryssland invaderade Ukraina 2022 för att erövra landet i syfte att återupprätta Sovjetunionen eller det ryska imperiet, men det Ryssland strävade efter var ett neutralt Ukraina, för att i sin närhet förhindra utplacering av västliga vapensystem.”

Putin har i och för sig angett olika skäl till invasionen, inför olika åhörarskaror i och utanför landet, men den som verkligen lyssnat borde inte tveka om det grundläggande motivet. Så vem är det som inte vill förstå Putin?

Om Tunanders påstående skulle stämma så har Ryssland redan förlorat kriget. Den ryska politiken har varit helt kontraproduktiv. Det är Rysslands krigföring som drivit in Ukraina i Natos famn. Innan annekteringen av Krym var stödet för Nato-medlemskap omkring 20 procent inom den ukrainska befolkningen. I dag är det över 80 procent. Före den ryska fullskaliga invasionen var flera av de tyngsta medlemmarna i Nato mot ukrainskt medlemskap, bland annat på grund av Natos princip att inte bevilja en stat inträde så länge den befinner sig i en gränskonflikt – vilket varit fallet sedan 2014 när Ryssland annekterade Krym och inledde sin lågintensiva krigföring i Donbass.

Men i dag finns det gott om västliga vapensystem i Ukraina, just på grund av det ryska försöket att erövra Ukraina. Och om det alltså skulle stämma att Rysslands motiv var att ”i sin närhet förhindra utplacering av västliga vapensystem”, så kan vi konstatera att Ryssland har förlorat dubbelt. Finland är i dag fullvärdig medlem i Nato, och har en 1 340 kilometer lång gräns mot Ryssland. Om Nato önskar placera ut vapensystem som ska sätta press på Ryssland, då står Finland till deras förfogande.

Och vi behöver inte tveka om att den dag som Ryssland bestämmer sig för att sätta stopp för detta hot från Finland, då kommer Tunander och hans meningsfränder att ha full förståelse för

³ Hela talet: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#). Se även talet inför invasionen i februari 2022: [Förklarar separatistkontrollerade områden i östra Ukraina som självständiga](#) (21/2) och [Tillkännager den "militära specialoperationen"](#) (24/2)

varje militär åtgärd som Ryssland vidtar.

Jan Czajkowski, *nätverket Ukraina-solidaritet*.

Lästips:

[Vart går Ryssland? Olycksbådande ideologiska tendenser](#)

Timofej Sergejtsev: [En rysk plan för folkmord på Ukrainas folk](#)

Clara Apt: [Rysslands hotfulla Ukraina-retorik](#) (sammanställning av ett stort antal citat)

Martin Fahlgren: *Hybris* i fokus

Innan jag går in på specifika frågeställningar vill jag göra läsaren uppmärksam på att *Hybris* förtiger att dagens ryska samhälle är en polisstat genomsyrad av omfattande korrupcion, som man inte gör någonting för att bli av med, att demokratiska fri- och rättigheter i stort sett helt saknas och där de som är kritiska mot kriget utsätts för omfattande förföljelse m m. Dagens Ryssland är en diktatur, med Putin som enväldshärskare.

OT tiger också om den ryska krigsföringen i Ukraina, där krigsbrott tillhör vardagen: omfattande terrorbombningar för att knäcka civilsamhället, med attacker mot elverk, sjukhus, skolor och annan infrastruktur, kulturella institutioner och bostadsområden m m. Dessutom tortyr och mord på ukrainska borgmästare och journalister⁴, kidnappning av barn m m. Samtidigt sprider OT ryska lögnar om att nazister spelar en avgörande roll i Ukraina.

Vad handlar då *Hybris* om?

Boken består till största delen av en samling med artiklar som OT skrivit under åren 2023-24, dvs den ger inte en genomarbetad, sammanhållen redogörelse om kriget och dess bakgrund. I stället kastas man fram och tillbaka mellan olika tidpunkter och frågeställningar/händelser. Sådant som OT anser vara viktigt behandlas ofta på två eller fler ställen med lite olika infallsvinklar, men med upprepningar.

Samtidigt undviker OT viktiga frågeställningar. Det gäller t ex Budapestuppgörelsen (1994), där USA, Storbritannien, Ryssland och Ukraina skrev under ett avtal som innebar att Ukraina (+ Belarus och Kazakstan) lämnade ifrån sina kärnvapen i utbyte mot att de tre förstnämnda kärnvapenstaterna förband sig att respektera Ukrainas m fl suveränitet och territoriella integritet. Ryssland bröt flagrant mot detta 2014, när man annekterade Krim och ytterligare en gång när man 2022 invaderade Ukraina. I själva verket bröt även USA och Storbritannien mot avtalet, för de hade lovat att se till att det skulle upprätthållas.⁵ Detta visar att OT silar mygg och sväljer kameler, för samtidigt skriver han ett helt kapitel om Nato-utvidgningen, som han hävdar är ett avtalsbrott trots att det inte fanns något verkligt *avtal*, liknande Budapestuppgörelsen, som slog fast detta (mer om detta nedan).

Det faktum att OT:s bok är en artikelsamling yttrar sig också i att den till största delen tar upp frågor som sedan länge är välbekanta – den sista större frågan som tas upp gäller Nord Stream-sabotaget i slutet av september 2022. I det följande ska jag i punktform ta upp dessa frågeställningar och ge lästips som gör det möjligt för läsaren att själv ta reda på mer.

Men det handlar inte om direkt polemik (med ett undantag – om Nato-utvidgningen). Det är för tveksamt om det ens är meningsfullt att i detalj syna OT:s skrivelser. Det mesta i hans bok har att göra med sådant som skedde för länge sedan och som har ganska liten relevans för

⁴ För exempel på detta, se artikeln [2000-talets Gulag](#) av Simon Pirani.

⁵ Se: [Budapestuppgörelsen 1994](#) av undertecknad (med utdrag ur flera böcker och texter)

kriget idag – kriget har pågått över 3 år sedan hösten 2022 – och det finns många andra problem och händelser som är betydligt mer brännande och viktiga att diskutera. Men det verkar inte OT bry sig särskilt mycket om.

Men det finns också en del frågor som inte är överspelade och som kan vara intressanta att ta upp. Ett exempel på det är manskapsförlusterna, där OT påstår att Ukraina förlorat ”mer än fyra soldater för varje förlorad rysk soldat” – ett absurt påstående.⁶ Det gäller också Nord Stream-sabotaget, där sista ordet inte är sagt ännu.

Här följer fyra frågeställningar (i tidsordning) som OT ägnar stort utrymme:

1. Nato-utvidgningen.

Denna sägs vara ett brott mot ett avtal som slöts mellan USA och Sovjet 1990, trots att det inte fanns något skriftligt avtal som innehöll någon sådan utfästelse. Den faktamässiga bakgrunden är att den amerikanska utrikesministern Baker (och andra västledare) i samtal med Gorbatjov *muntligen* hade sagt att NATO inte skulle utvidgas österut. Men här bör man känna till att president Bush inte hade godkänt att Baker skulle avge något sådant löfte, utan t o m kritiserade honom för att ha yttrat något sådant, vilket betyder Baker saknade mandat att göra sådana utfästelser.

Men OT bryr sig inte om sådana detaljer, utan lägger stor vikt vid att även muntliga löften kan vara bindande, varför det kan vara lämpligt att titta lite närmare på hans argumentation.

Han skriver ”De eklatanta brott mot de muntliga löften som alla ledarna i väst gav Michail Gorbatjov 1990-91 var också brott mot folkrätten, då sådana löften är lika bindande som skriftliga”.

Här gör OT det enkelt för sig: Det är riktigt att muntliga löften under *vissa* omständigheter kan vara bindande, men att *alla* sådana skulle vara bindande i lika hög grad som skriftliga avtal är helt enkelt inte sant. För att ett muntligt löfte ska kunna betraktas som bindande så räcker det inte med att det nämnts i samtal, utan det måste vara ordentligt förankrat hos båda sidor. Och om det inte bara gäller något i närtid, så måste det också klargöras på något sätt, t ex via en deklARATION av något slag. Men det kan ändå inte få samma tyngd som skriftligt avtal, som vanligen är grundligt genomarbetat, där man kan tvista om enskilda formuleringar för att avtalet så exakt som möjligt ska uttrycka vad man kommit överens om. Dessutom behöver avtalet ofta analyseras och godkännas av flera instanser för att träda i kraft. Skriftliga avtal intar således en särställning.

Vad utmärker då bindande muntliga överenskommelser? Ja, sådana används ofta för att komma överens om sådant som rör närtid och är ganska okomplicerat. För en fångutväxling (av t ex tillfångatagna soldater eller spioner), så räcker det t ex vanligen med att man kommer överens om vilka det gäller samt tid och plats för fångutväxlingen. Inte heller behöver en vapenvila kräva skriftliga avtal och dessutom måste man (om det inte handlar om en ren kapitulation) fortsätta att förhandla för att få till en ordentlig fredsuppgörelse.

Lösningen av Kuba-krisen 1962 är ett annat exempel där det inte krävdes ett skriftligt avtal. Här sköttes det hela via direkta samtal mellan den amerikanske presidenten Kennedy och den sovjetiske statschefen Chrusjtjov, vilka kom överens om att Sovjet skulle dra tillbaka sina kärnvapenmissiler samtidigt som USA lovade att inte angripa Kuba. Detta fungerade därför att båda sidor hade intresse av att kyla ned en konflikt som kunde ha lett till kärnvapenkrig. Det man kom överens om kunde också genomföras i direkt anslutning till förhandlingarna.

När det gäller viktiga långsiktiga överenskommelser, där ändrade omständigheter som byte av

⁶ Ett exempel på det ges i [Häpnadsväckande förlustsiffror](#)

regeringar m m kan ändra på förutsättningarna, då kan muntliga löften fungera endast i undantagsfall, för då kan man inte förlita sig på muntliga löften – och det gör man heller inte.

När det gäller Nato-utvidgningen så föreligger flera omständigheter som innebär att det är orimligt att hävda att det fanns ett ”bindande muntligt löfte” om detta. Här tas de upp i punktform – där nämns även flera händelser som inte har direkt att göra med Nato-utvidgningen, men som gör det indirekt eftersom det påverkade hur de inblandade, i synnerhet de nya Nato-kandidaterna, reagerade:

1) 1990 förs samtal som gällde specifikt *återföreningen av Tyskland* (men inte Nato:s framtid i största allmänhet).

2) Den amerikanske förhandlaren, utrikesminister Baker, hade inte någon fullmakt (från den amerikanska statsledningen med Bush i spetsen) att lova att utvidgning av Nato var utesluten för all framtid.⁷ För att ett sådant löfte skulle ha kunnat bli bindande, så måste den amerikanska statsledningen med Bush i spetsen vara införstådd med och accepterat detta.⁸ Och om man ville försäkra sig om att det också skulle gälla för framtida regeringar måste det formaliseras i ett skriftligt avtal. Detta skedde inte. Frågan lämnades således utan åtgärd.

3) 1990 existerade fortfarande Warszawa-pakten, så *det fanns inga stater i Östeuropa, förutom Östtyskland, som kunde gå med i Nato*, och då inte som en ny stat, utan som del av det återförenade Tyskland, vilket Gorbatsjov till slut gick med på. Samma år förklarade sig Transnistrien självständigt från Moldavien (och fick ekonomiskt och militärt stöd från Ryssland).

4) 1991 bröt Sovjetunionen och hela sovjetblocket samman. Detta (som Putin kallat för en ”geopolitisk katastrof”) ledde till bildandet ett stort antal utbrytarstater, vilket radikalt ändrade den politiska scenen i Europa. Bland dem som förklarade sig självständiga var Tjetjenien, men det accepterades inte av Moskva och första Tjetjenien-kriget bröt ut.

5) 1992 utbröt en väpnad konflikt mellan moldaviska och transnistriskas styrkor, vilka stöddes av Ryssland.

6) 1993 krävde flera f d Warszawa-paktländer att få bli Nato-medlemmar (här fungerade konflikten Transnistrien/Moldavien och kriget i Tjetjenien som skrämselföret: man kunde inte lita på Ryssland). Men det skulle dock dröja flera år av förhandlingar innan de släpptes in. Jeltsin protesterade mot utvidgningen, men hänvisade inte till något avtalsbrott. Liknande protester förekom även senare när fler länder begärde att få bli Nato-medlemmar.

7) 1994 slöts Budapestavtalet (se ovan), där bl a Ryssland förband sig att respektera Ukrainas territoriella integritet och nationella självständighet.

8) 1996 avslutades Tjetjenien-kriget och ett fredsfördrag undertecknades i maj 1997. Tjetjenien uppnådde här viss självständighet.

9) 1999 bröt krig ut på nytt, men denna gång var Putin inställd på att med alla medel krossa Tjetjeniens självständighet. Samma år godkändes Polen, Tjeckien och Ungern, de första f d Warszawa-paktländerna som nya Nato-medlemmar.

10) 2000 avslutades kriget i Tjetjenien med total rysk seger.

11) 2007 uttalade Putin (vid ett möte i München) för första gången att Nato-utvidgningen var ett löftesbrott. Sedan dessa har han gång på gång upprepat detta.

⁷ Baker blev i själva verket uppläxad av Bush för att han lovat att Nato inte skulle utvidgas bortom Tyskland.

⁸ Att påstå att Bakers (och andras) uttalanden ändå måste vara bindande är minst sagt märkligt för det skulle betyda att vid förhandlingar skulle andra, inklusive tjänstemän, på eget bevåg kunna besluta om frågor av stor vikt. Nej, när det gäller en sådan här sak så måste det ske i samförstånd med överordnade organ.

12) 2008 intervenerade Ryssland militärt i Georgien för att stödja utbrytarområdena Abchazien och Sydossetien.

Här bör understrykas att samtidigt som OT blåser upp betydelsen av ett muntligt, ej formaliserat löfte att inte utvidga Nato (1990), så förtiger han Budapestöverenskommelsen, ett genomarbetat skriftligt avtal, som antogs i december 1994.

Dessutom: Bör inte alla stater själva få avgöra vilka allianser och andra avtal som de vill upprätta med andra stater?

Se Jan Czajkowskis artikel [Varför är Putin rädd för NATO?](#) som även innehåller länkar till flera andra texter som tar upp Nato-utvidgningen.

2. Majdanupproret 2014.

Beskrivs som en USA-styrd statskupp utförd av främst högerextremister. Det har spridits en mängd rykten och obevisade påståenden om denna revolt som började redan i november 2013 och kulminerade i februari 2014. Liksom de flesta andra proryska skribenter lägger OT tyngdpunkten på utländska (läs amerikanska) konspirationer för att störta den sittande presidenten och på högerextremistiskt våld – t ex hävdas att högerextremistiska krypskyttar var skyldiga till att många civila sköts kring 21-22 februari 2014. Överhuvudtaget försöker inte OT klargöra orsakerna till och omständigheterna kring Majdanupproret. Så här rekommenderar jag att den som vill veta vad det handlade om först bör ta del av [Majdanupproret 2013-14](#), som ger en allmän översikt.

När det gäller ”statskuppen” så utpekar OT den biträdande amerikanske utrikesministern Victoria Nuland som den främste boven i dramat. Om detta, se Carl Mirra: [Tankar om en tanklös bok om kriget i Ukraina](#) (särskilt avsnittet ”Var det en kupp?”).

Andra aspekter tas upp i artikeln [Jacques Baud om Majdanupproret](#) (Baud är en av OT:s främsta källor).

Kort efter att den sittande presidenten Janukovitj flytt (till Ryssland) annekterade Ryssland Krim och initierade ett uppror i östra Ukraina. Se: [Annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina 2014](#)

3. Butja-massakern 2022.

Beskrivs som en falsk-flagg-operation utförd av ukrainare, vilket med tanke på den enorma mängden vittnen, inspelningar från bevakningskameror, massgravar m m är minst sagt anmärkningsvärt. Se: Anaïs Condomines, Alexandre Horn: [Massakern i Butja. Några saker som talar emot rysk propaganda](#) (mars 2022).

4. Nord Stream-sabotaget hösten 2022.

Ett helt kapitel ägnas åt detta (kap. 13: ”Att dechiffrera makten: attentatet mot Nord Stream”). OT driver tesen att det utfördes av USA. Framställningen baseras i hög grad på en artikel av den amerikanske journalisten Seymour Hersh. Numera anser de tyska myndigheterna att de skyldiga i stället var en grupp bestående av främst ukrainare. Se

Simon Pirani: [Nord Stream-explosionerna – Mycket talar mot Seymour Hersh](#) (februari 2023) och

Shaun Walker, Deborah Cole: [Gåtan Nord Stream – misstron gnager i Europa](#) (november 2025)

De tyska myndigheterna påstår att alla inblandade är identifierade och f ö har en av ukrainarna

arresterats i Italien och utelämnats till Tyskland.⁹

OT:s källor

OT utnyttjar i stor utsträckning proryska författare som Jacques Baud¹⁰, Max Blumenthal, George Friedman, Seymour Hersh (Nord Stream), Ivan Katchanovski (om skjutningarna på Majdan), Aaron Maté (*The Grayzone*) och Scott Ritter (om bl a Butja). Alla dessa är kända konspirationsteoretiker. Den som tror att jag här far med osanning eller åtminstone överdriver, rekommenderar jag att kolla vad Wikipedia har att säga om dessa figurer.¹¹

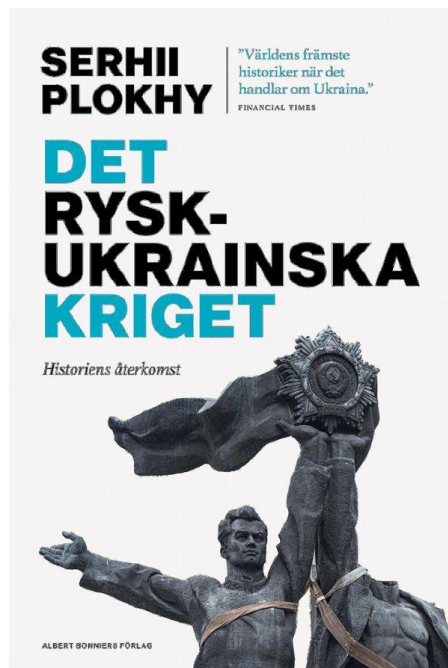
Flera av dessa har tagits upp i artiklar på marxistarkivet. Och i synnerhet Jacques Baud och Scott Ritter har fått en grundlig genomlysning av mig själv:

[Strålkastarljus på putinkramaren Jacques Baud](#) och [Jacques Baud om Majdanupproret](#), samt [Scott Ritter – Putins amerikanske agitator](#)

Till ovannämnda konspirationsteoretiker kan läggas den brittiske statsvetaren Richard Sakwa som i sin bok *Frontlinje Ukraina* ger en prorysk redogörelse för Majdanupproret m m och även torgför konspirationsteorier om Victoria Nulands agerande och de högerextrema kryptskyttarna som påstås ha skjutit civila (det Sakwa bygger på är här Katchanovskis version).¹²

Dessutom används ”realisten” John Mearsheimer¹³ och nationalekonomen Jeffrey Sachs som egentligen inte är typiska konspirationsteoretiker, men som, med olika argument, framfört proryska ståndpunkter när det gäller kriget.

Däremot undviker OT kunniga och läsvärda författare som Michael Zygar (ryss), Serhi

⁹ [Alla Nord Stream-misstänkta identifierade](#) (DN) och [Nord Stream-misstänkt utlämnad till Tyskland](#) (Aftonbladet)

¹⁰ Baud blev nyligen uppsatt på EU:s sanktionslista som ”språkrör” för Ryssland. Se [Who are the Westerners sanctioned by the EU for spreading Russian propaganda?](#) för detaljer. Där nämns 2 till som hamnat på listan.

¹¹ Tidigare måste man att använda franskspråkiga Wikipedia (https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_Baud) om man ville veta mer om Baud. Men sedan han upptagits i EU:s sanktionslista (se föregående not) har han även uppmärksammats i engelskspråkiga Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Jacques_Baud.

¹² Se avsnittet om Sakwa i [Böcker m m om kriget i Ukraina](#)

¹³ Mearsheimer försvarar den reaktionära uppfattningen att stormakter måste få upprätta intressesfärer, dvs tvinga omgivande stater till att underordna sig. Om detta, se [Stormakternas favoritteori är inget för vänstern](#) av Benny Andersson. Även den tidigare nämnda artikeln [Häpnadsväckande förlustsiffror](#), s 8ff tar upp denna fråga.

Plokhy, Karl Schlögel, Anna-Lena Laurén, Timothy Snyder, Anne Applebaum, Slavoj Žižek, William Jay Risch. För att inte tala om många ukrainska skribenter, ofta tillhörande vänstern (Taras Bilous, Hanna Perechoda, Yuliya Yurchenko m fl), liksom dito ryssar (Ilja Budrajtskis, Boris Kagarlitskij, Ilja Matvejev m fl).

Lästips

På marxistarkivet finns hundratals artiklar, bokutdrag, dokument m m som rör kriget i Ukraina, se [Ukraina på marxistarkivet](#) och den efterföljande avdelningen [Debatt om Ukraina](#).